

ONDER EMBARGO TOT 27-09-2023 12:00 uur!

Onderwerp Noodopvang AMV HanzePlaza

Steller/telnr.	5.1.2e	/ 86 06	Bijlagen 5	Directeur S. Schutte	Fatale datum
Registratienummer	303660-2023				
Portefeuillehouder	Molema	Overlegd met	5.1.2e	5.1.2e	en 5.1.2e
Voorstel voor agendering	☐ Discussiedeel ☒ Conformdeel				
Classificatie	☐ Openbaar ☐ Intern ☒ Vertrouwelijk ☐ Geheim				
Publiciteit	☒ Persbericht ☐ Persconferentie: ☐ Geen publiciteit, want				
Langetermijn agenda (LTA)	LTA ja: ☐ Maand ☐ Jaar				
Raad	LTA nee: ☒ Niet op LTA				

Voorgesteld collegebesluit

Het college en de burgemeester, ieder voor zover het zijn bevoegdheid betreft, besluiten:

1. in te stemmen met het verzoek van het COA om noodopvang voor 60 AMV's te realiseren in HanzePlaza, Protonstraat 16 te Groningen, voor de duur van maximaal 2 jaar;
2. in te stemmen met het verzoek van het COA om tot aan de oplevering van HanzePlaza 30 AMV's op te vangen aan de Europaweg;
3. de bestuursovereenkomst met het COA vast te stellen;
4. mevrouw M. Molema, wethouder van asielzaken, te machtigen de bestuursovereenkomst met het COA te ondertekenen namens de gemeente Groningen.

Samenvatting

Reeds voor het zomerreces heeft uw college ingestemd met de op 13 juli jl. ingediende memo betreffende de voorbereidingen om HanzePlaza beschikbaar te stellen als crisisnoodopvang (CNO) voor asielzoekers (bijlage 2). Van deze mogelijkheid heeft COA om redenen geen gebruik gemaakt. Tijdens het reces is nogmaals door COA met de gemeente Groningen contact opgenomen met het verzoek HanzePlaza in te richten als noodopvang voor 60 alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV). Dit verzoek is meer dan de opgave zoals genoemd in de bestuursovereenkomst met het Rijk d.d. 10 februari 2023 (bijlage 3), maar beantwoordt de dringende oproep van het COA en Nidos van 26 juni 2023 voor AMV opvang (bijlage 4) en de brief van de staatssecretaris van 6 juni 2023 op het terrein van asielopvang waarbij specifiek aandacht wordt gevraagd voor de AMV's (bijlage 5). Dit in acht nemende is het voorstel om met het verzoek van het COA, om in HanzePlaza een noodopvang voor 60 AMV's te realiseren voor de duur van maximaal 2 jaar, in te stemmen. Voorts is het voorstel om in te stemmen met het verzoek van COA om tijdelijk (circa 2 maanden) 30 AMV's te huisvesten aan de Europaweg tot de noodopvang voor AMV's in HanzePlaza gereed is. Dit verlicht per direct de druk op de opvanglocatie in Ter Apel.

Vervolg voorgesteld collegebesluit

Aanleiding en doel

Momenteel is dagelijks vrijwel ieder bed voor AMV's bij het COA bezet. Dit speelt in het hele land en wordt met name zichtbaar in Ter Apel waar de maximale opvangcapaciteit voor deze jongeren dagelijks onder druk staat. Zo verblijven er op dit moment circa 5 keer meer AMV's dan is toegestaan. Ook in andere delen van het land zijn de zorgen groot en verblijven AMV's op opvanglocaties die daar niet geschikt voor zijn. Het COA en Nidos zetten zich onvermoeibaar in om meer opvangplekken te realiseren voor deze groep en zijn daarbij mede afhankelijk van gemeenten. Gelet hierop heeft het COA aan de gemeente Groningen gevraagd om HanzePlaza beschikbaar te stellen als noodopvang voor 60 AMV's totdat de uitbreiding van de Sint Petersburgweg is gerealiseerd (naar verwachting eind 2024, zie collegevoorstel 83234-2023 'Uitbreiding AZC Sint Petersburgweg' van steller **5.1.2e**). In de bestuursovereenkomst tussen de Groninger gemeenten en het ministerie van Justitie en Veiligheid d.d. 10 februari 2023 over de opvang van asielzoekers en Oekraïense ontheemden is opgenomen dat de gemeente Groningen 20 opvangplekken voor AMV's realiseert met ingang van mei 2023, hetgeen tot op heden niet is gelukt. Het verzoek van het COA om een noodopvang te realiseren in HanzePlaza voor 60 AMV is meer dan de opvangopgave, maar is noodzakelijk om Ter Apel te ontlasten. Daarbij dient opgemerkt te worden dat in de bestuursovereenkomst afspraken zijn gemaakt met de minister aangaande de (financiële) randvoorwaarde om opvangplekken in te regelen. Tot op heden hebben deze gesprekken niet geleid tot een concrete uitwerking van deze toezeggingen.

Omdat de nood aan opvangplekken hoog is en de realisatie van de opvanglocatie in HanzePlaza circa twee maanden in beslag neemt, heeft het COA verzocht om per direct 30 AMV's te huisvesten aan de Europaweg tot de noodopvang in HanzePlaza is opgeleverd.

Kader

- Bestuursovereenkomst COA en gemeente Groningen betreft noodopvang AMV HanzePlaza voor de duur van twee jaar (bijlage 1); Deze overeenkomst eindigt van rechtswege indien de permanente opvanglocatie aan de Sint-Petersburgweg in gebruik is genomen (zie artikel 4, lid 3);
- Bestuursovereenkomst 'opvang asielzoekers en Oekraïense ontheemden' d.d. 10 februari 2023 (bijlage 3);
- Oproep COA en Nidos voor AMV opvang d.d. 26 juni 2023 (bijlage 4);
- Dringende oproep van staatssecretaris van der Burg van 6 juni 2023 op het terrein van asielopvang (bijlage 5);
- De te huisvesten doelgroep in HanzePlaza is een afspiegeling van de minderjarige vreemdelingen die zich aanmelden in Ter Apel, waarbij het merendeel de Syrische, Eritrese en Somalische nationaliteit bezit.

Mogelijke oplossingen

Noodopvang HanzePlaza

Realisatie van de noodopvang betekent een verlichting van de druk op de AMV opvanglocaties, met name in Ter Apel. Het COA heeft aangegeven gebruik te willen maken van HanzePlaza als noodopvang totdat de uitbreiding van de Sint Petersburgweg tot regulier AZC is gerealiseerd. Het AZC aan de Sint Petersburgweg wat plek biedt aan circa 600 asielzoekers zal naar verwachting eind 2024 worden opgeleverd. Op dit AZC wordt tevens ruimte beschikbaar gesteld voor de opvang van AMV's (circa 50). De startnotitie ten aanzien van de uitbreiding van de Sint Petersburgweg wordt binnen enkele weken aan uw college voorgelegd.

Kortdurende opvang aan Europaweg

Omdat de nood aan opvangplekken voor AMV's hoog is en de realisatie van de opvanglocatie in HanzePlaza circa twee maanden in beslag neemt, heeft het COA verzocht om zo spoedig mogelijk 30 AMV's te huisvesten aan de Europaweg tot de noodopvang in HanzePlaza is opgeleverd. Hierover zijn gesprekken gevoerd tussen de gemeente en het COA, waarbij een aantal voorwaarden zijn gesteld voor de kortdurende opvang van deze jongeren aan de Europaweg. Op dit moment wordt het maximaal aantal asielzoekers opgevangen aan de Europaweg, te weten 350. De gemeente heeft tijdens de gesprekken met het COA aangegeven het maximale aantal van 350 plekken niet te willen overschrijden. In overeenstemming met het COA is voorgesteld om op basis van natuurlijke uitstroom en een tijdelijk instroomstop 30 opvangplekken te creëren voor AMV's tot deze doelgroep overgeplaatst kan worden naar HanzePlaza.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het draagvlak in de gemeente Groningen voor het realiseren van opvanglocaties is tot nu toe groot gebleken, wel zien we dat de druk in een aantal wijken toeneemt. Het is van cruciaal belang dat er zorgvuldig wordt gecommuniceerd met nabijgelegen ondernemingen. COA en de gemeente Groningen trekken in deze samen op en stemmen de communicatie op elkaar af.

De omliggende bedrijven zullen tijdig en volledig geïnformeerd worden over de noodopvang aan HanzePlaza. Het voorstel is om hen de ochtend na akkoord van uw college per brief op de hoogte te stellen. Ook zullen de betreffende gebiedsmanagers worden geïnformeerd die het contact kunnen leggen met de (voorzitter van) de bedrijvenvereniging (WEST).

Voordat de eerste bewoners worden geplaatst krijgen de ondernemers vanuit het COA een rondleiding door het nieuwe complex. Hierbij kunnen zij ook vragen stellen over het beheer en de contactpersonen voor de locatie van HanzePlaza. Daar zijn ook vertegenwoordigers van de gemeente bij aanwezig.

Financiële consequenties

Alle kosten voor de realisatie van de noodopvang worden gedragen door het COA.

Overige consequenties

Onderwijs

De druk op het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs voor nieuwkomers binnen de gemeente Groningen is hoog. Met de komst van een noodopvanglocatie voor minderjarige vreemdelingen zal deze druk toenemen. In dit kader is met het COA de afspraak gemaakt dat het COA zelf leslokalen beschikbaar stelt voor onderwijs. HanzePlaza biedt hiervoor voldoende ruimte. We gaan ervan uit dat het jongeren van 12 en ouder betreft die in aanmerking komen voor de Internationale Schakelklas (ISK). Over de inzet van leerkrachten voor deze doelgroep zijn de betrokken partijen ISK, gemeente en het COA met elkaar in overleg.

Gedurende de periode dat 30 AMV's aan de Europaweg worden opgevangen, is ISK-onderwijs nog niet aan de orde. Omdat ruimte en menskracht ontbreekt, zullen we inzetten op deelname van deze groep aan het programma GOTU (Geen onderwijs Toch Uitdaging). Dit programma is door de gemeente in samenwerking met de ISK ontwikkeld en verzorgt activiteiten in de periode dat de jongeren nog geen onderwijs volgen. De jongeren krijgen wel een intake bij de ISK en ontvangen onderwijs zodra ruimte en docenten beschikbaar zijn.

Voor het programma GOTU zet de gemeente Groningen extra financiële middelen in. Ook de organisatie van het onderwijs voor deze groep door ISK/O2G en gemeente vraagt extra tijd, inzet en daarmee kosten. Deze (financiële) middelen zou de gemeente vanuit het Rijk, conform de bestuursovereenkomst, gecompenseerd moeten krijgen (zie hiervoor ook het collegevoorstel 195208-2023 'Invulling randvoorwaarden Bestuursovereenkomst asielzoekers en Oekraïense ontheemden' van steller **5.1.2e**). De eerste afhoudende reactie van het ministerie van OCW voor financiering in het kader van de bestuursovereenkomst vraagt om een helder (politiek) signaal richting het Rijk.

Openbare orde en veiligheid

De realisatie van de noodopvang voor AMV's aan HanzePlaza is afgestemd met de collega's van Openbare Orde en Veiligheid. Hoewel de veiligheid op het terrein zelf onder verantwoordelijkheid van het COA valt, nemen zij de directe buurt in ogenschouw en acteren zij conform de (regionale) afspraken hieromtrent (zie hiervoor ook het collegevoorstel 195208-2023 'Invulling randvoorwaarden Bestuursovereenkomst asielzoekers en Oekraïense ontheemden' van steller **5.1.2e**). Daarbij kan worden opgemerkt dat de financiële toezeggingen in het bestuursakkoord ten behoeve van openbare orde en veiligheid tot op heden door het Rijk niet worden nagekomen. De politie heeft aangegeven geen extra toezicht- en handhavingcapaciteit te hebben voor extra opvangplekken. Ook het aantal Gemeentelijke Toezichthouders (BOA's) zijn hiervoor niet toereikend.

Zorg

Voor eerstelijns zorg zal de locatie HanzePlaza gekoppeld worden aan een GZA praktijk op een van de reeds bestaande COA locaties binnen de gemeente. Er wordt daarmee geen verhoogde druk op de reguliere eerstelijnszorg in de gemeente verwacht.

Ambtelijk advies (weging mogelijkheden, draagvlak en consequenties)

De in dit voorstel genoemde realisatie van de noodopvang voor AMV's in HanzePlaza en de tijdelijke opvang van AMV's aan de Europaweg voldoet aan de wens van uw college om de opvangcapaciteit voor AMV in de gemeente Groningen te vergroten en Ter Apel te ontlasten. Daarbij dient nogmaals opgemerkt te worden dat de realisatie van de noodopvang in HanzePlaza meer is dan het genoemde aantal in de bestuursovereenkomst. Echter, gelet op het voortdurende tekort aan opvangplekken voor AMV's is het voorstel om in te stemmen met de realisatie van de noodopvanglocatie in HanzePlaza en tevens kortdurend opvang te verlenen aan AMV's aan de Europaweg totdat HanzePlaza is opgeleverd. Dit onder de voorwaarde dat het rijk ons voldoende compenseert en deze opvatting ook bestuurlijk te delen met hen.

Publiciteit

Nadat uw college heeft besloten met onderhavig voorstel in te stemmen, zal er een brief naar de omwonenden en omliggende bedrijven worden gestuurd. Zij zullen deze brief ontvangen op woensdagochtend 27 september 2023, voorafgaand aan het persbericht om 12:00 uur. Het voorstel ligt tot het persbericht onder embargo. De raad wordt via de dagmail op de hoogte gebracht. Voordat de eerste bewoners worden geplaatst krijgen omwonenden en ondernemers vanuit het COA een rondleiding door het nieuwe complex.

Vervolg

Na akkoord van uw college zal het COA starten met het huisvesten van 30 AMV's aan de Europaweg. Dit is een geleidelijk proces, aangezien er niet per direct 30 opvangplekken beschikbaar zijn. Ten aanzien van HanzePlaza worden na akkoord van uw college de nodige stappen gezet om de noodopvang te realiseren. Daarbij is met de afdeling Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) afgestemd dat de werkzaamheden parallel kunnen lopen aan de vergunningaanvraag.

Wat betreft de communicatiestappen wordt verwezen naar hetgeen hieromtrent eerder is opgenomen in onderhavig collegevoorstel.

Lange Termijn Agenda

Geen.